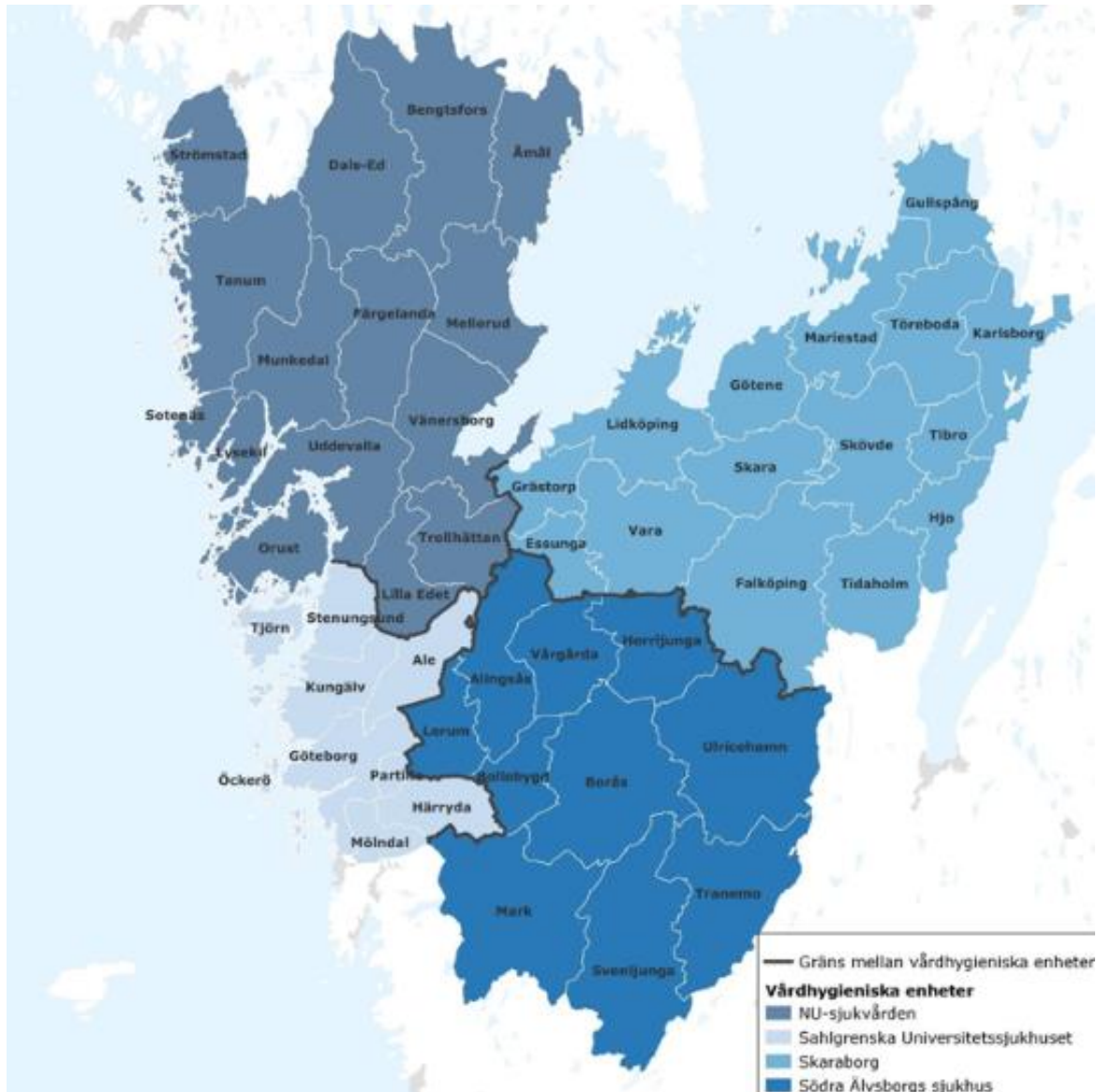

Regiongemensam hygienombudsträff för primärvård

2025-10-08

Vårdhygien i Västra Götaland - Vårdgivarwebben Västra Götalandsregionen

Jenny Andersson

Hygiensjuksköterska, Södra Älvsborg

☎ **Telefonnummer**

Mobil: [0701-60 41 95](tel:0701-604195)

Kontor: [033 - 616 29 05](tel:033-6162905)

✉ **E-post**

jenny.k.andersson@vgregion.se

Osk Atladottir

Hygiensjuksköterska, Göteborg och Södra Bohuslän

☎ **Telefonnummer**

Mobil: [070 - 082 36 19](tel:070-0823619)

Kontor: [031 - 342 44 97](tel:031-3424497)

✉ **E-post**

osk.atladottir@vgregion.se

Meliha Arnodt

Hygienläkare, Göteborg och Södra Bohuslän

☎ **Telefonnummer**

Mobil: [072 - 204 94 02](tel:072-2049402)

Kontor: [031 - 342 49 84](tel:031-3424984)

✉ **E-post**

melih.arnodt@vgregion.se

Annett Ekman Persson

Hygiensjuksköterska, Skaraborg

☎ **Telefonnummer**

Mobil: [070 - 525 84 85](tel:070-5258485)

Kontor: [0500 - 47 36 84](tel:0500-473684)

✉ **E-post**

annett.ekman.persson@vgregion.se

Julia Lenzen

Hygienläkare, Skaraborg

☎ **Telefonnummer**

Mobil: [073 - 620 04 19](tel:073-6200419)

Kontor: [0500 - 43 23 32](tel:0500-432332)

✉ **E-post**

Elisabeth Eriksson Eriksson Gebring

Hygiensjuksköterska, Norra Älvsborg och Bohuslän

☎ **Telefonnummer**

Kontor: [010 - 435 47 43](tel:010-4354743)

Agenda

- Introduktion
- Omvärldsbevakning
- Tema 1: Rena vårdlokaler, ren utrustning
- Tema 2: Spol- och disk
- Övriga aktuella vårdhygieniska frågor

Introduktion

- Ni är viktiga!

Vårdhygien handlar om

- Patientsäkerhet
- Arbetarskydd
- Förebyggande av antibiotikaresistens
- Ekonomi
- Hållbarhet
- Lagstöd

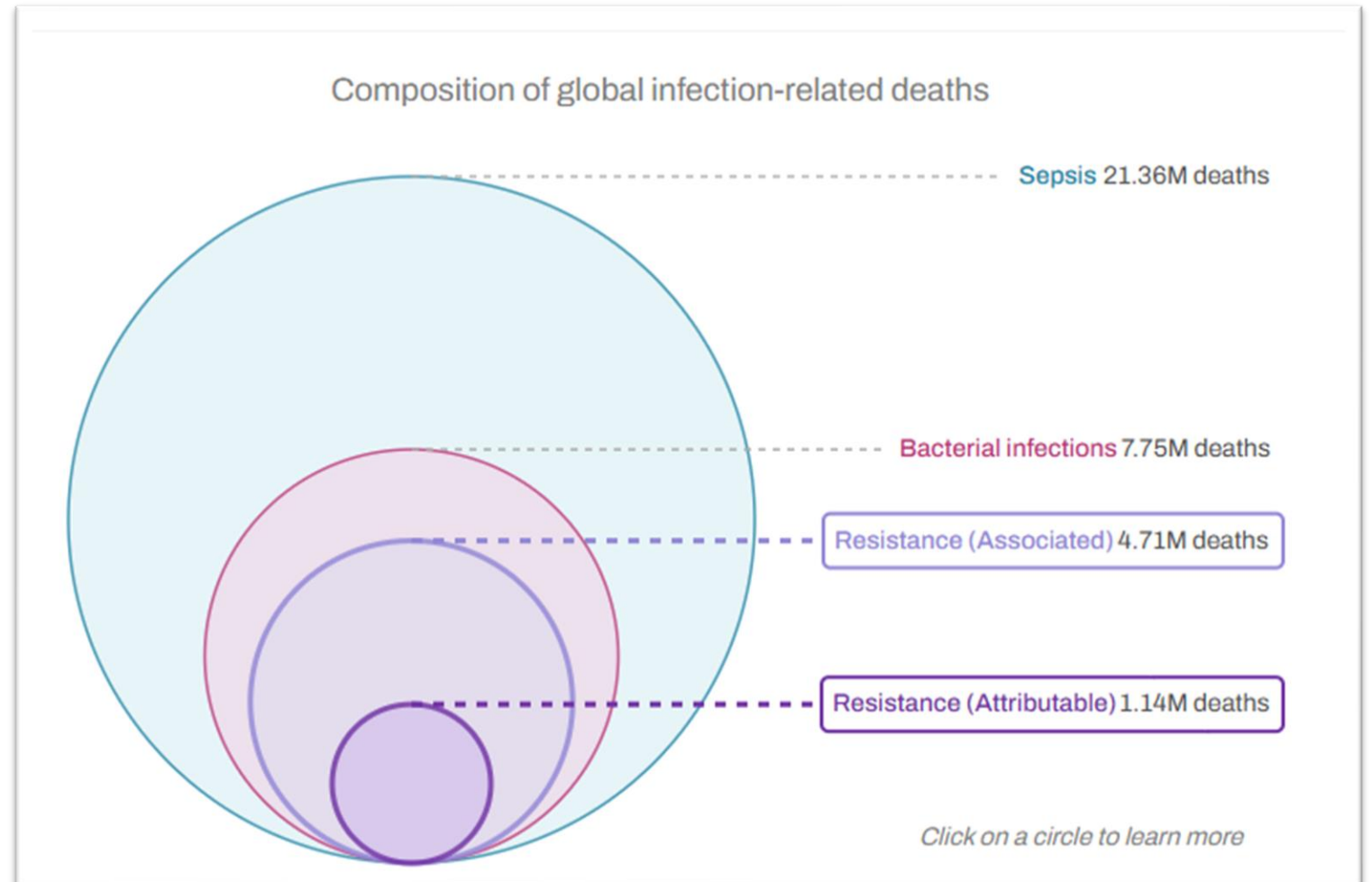

Omvärldsbevakning

Vad pågår globalt, nationellt och lokalt som skulle kunna påverka oss?

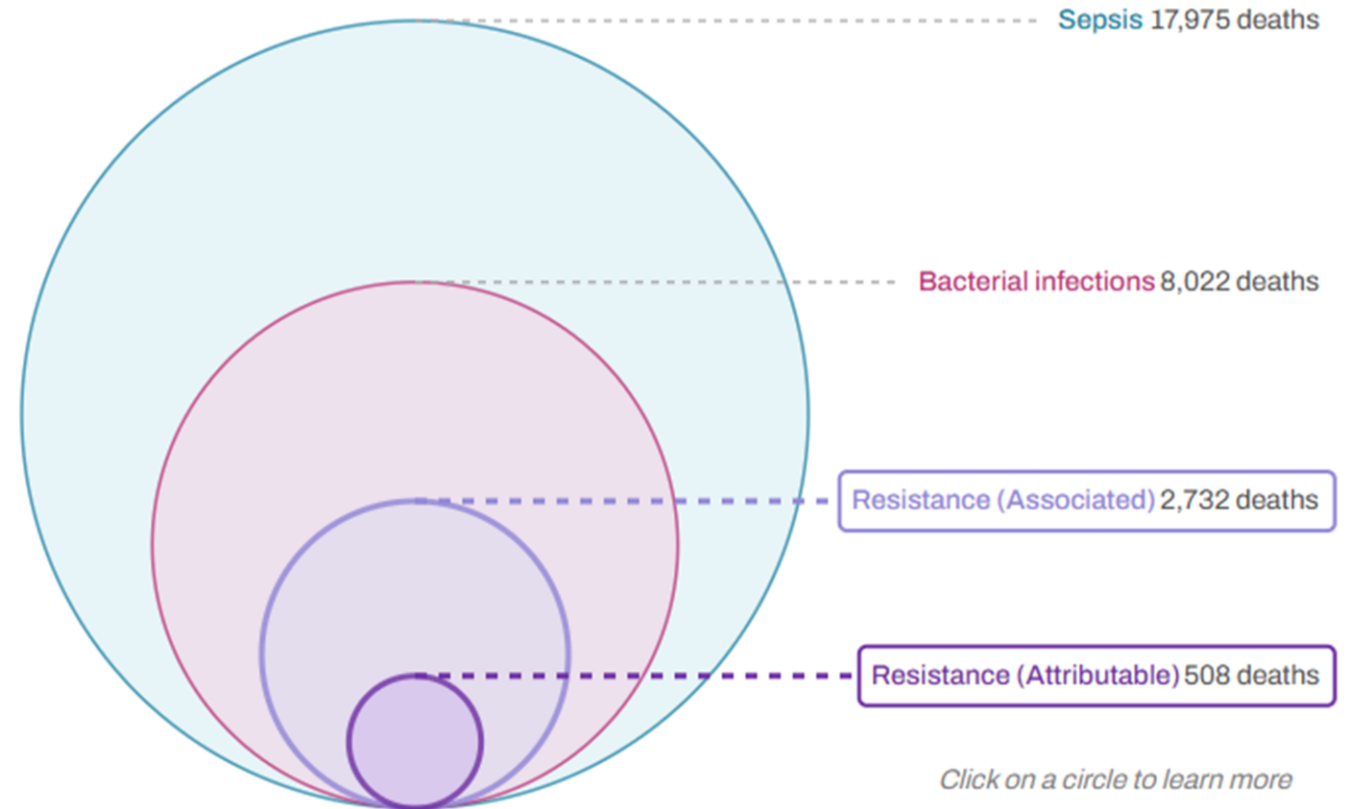
2021 avled
1,4-4,7, miljoner
människor globalt
på grund av
antibiotikaresistens

Källa: [VizHub – MICROBE](#) University of Oxford

2021 avled
508-2732
människor i
Sverige
på grund av
antibiotikaresistens

Composition of infection-related deaths in Sweden

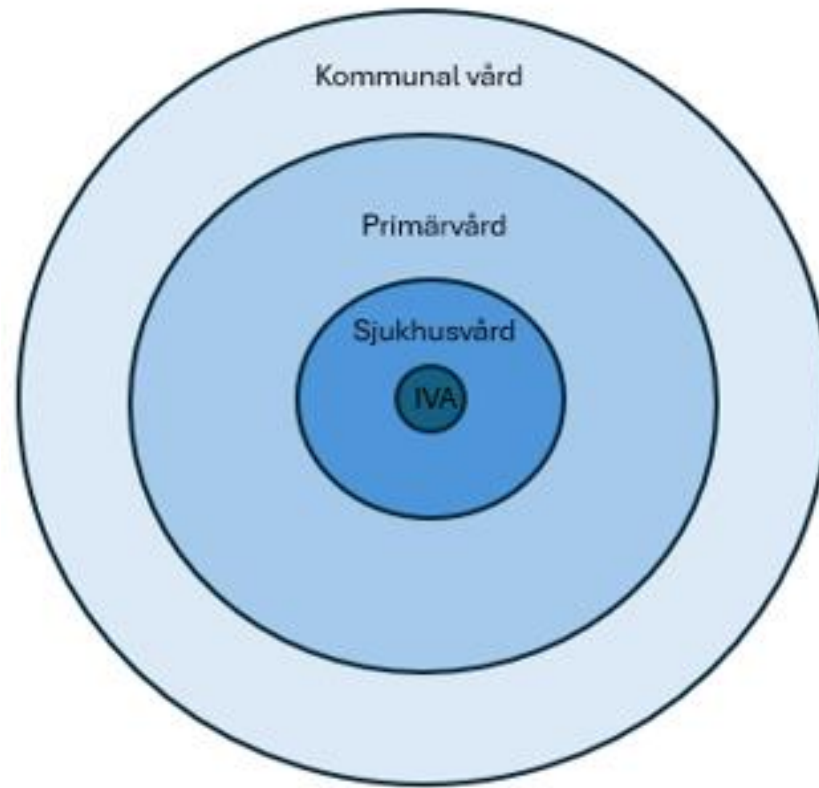

Döda i trafiken samma år: 210

Källa: [VizHub – MICROBE](#) University of Oxford

Vårdhygien är
en del av lösningen

Sjukhusen är en högriskmiljö

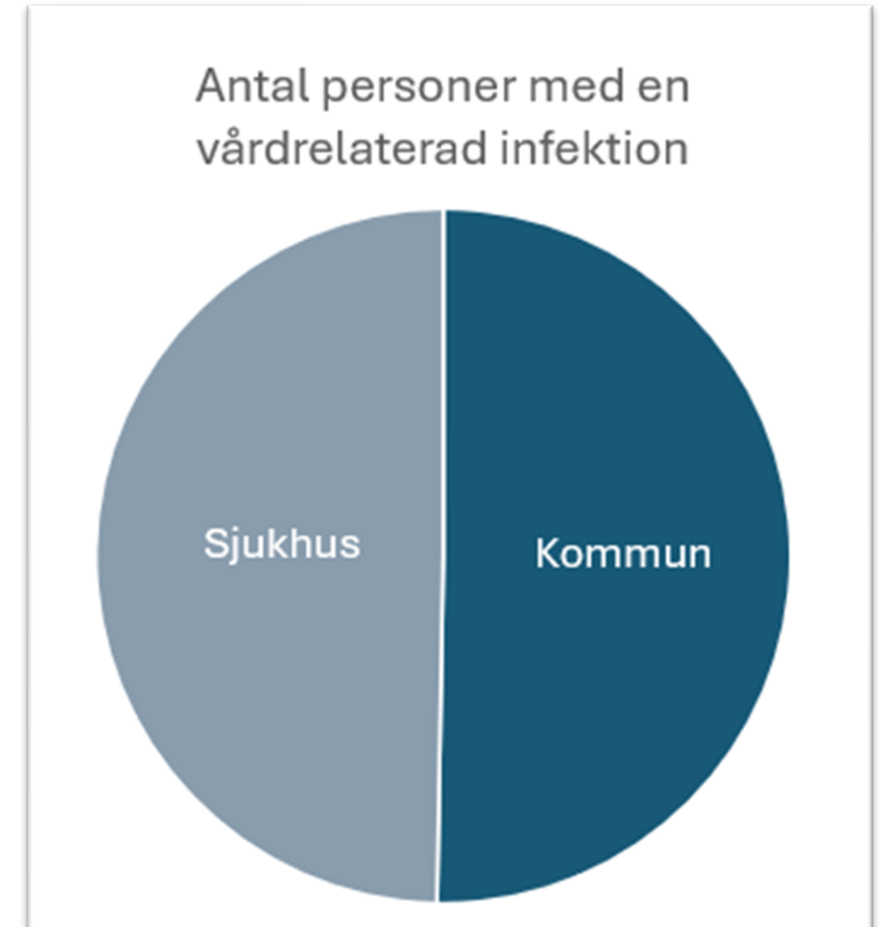
- Många människor på liten yta
- Många människor med riskfaktorer för smittspridning:
 - Sjuka, sköra och mottagliga
 - Katetrar, kärlinfarter med mera
- Mycket antibiotika

Svenska HALT 2023

118 000 boende på SÄBO

- En av tio har svårläkta sår, akuta sår eller operationssår
- En av tio har urinkateter
- 1,5 % hade en vårdrelaterad infektion, motsvarar 1 770 personer
 - = Lika många som har en vårdrelaterad infektion på sjukhus (ca 10 % av 17500 vårdplatser på sjukhus)

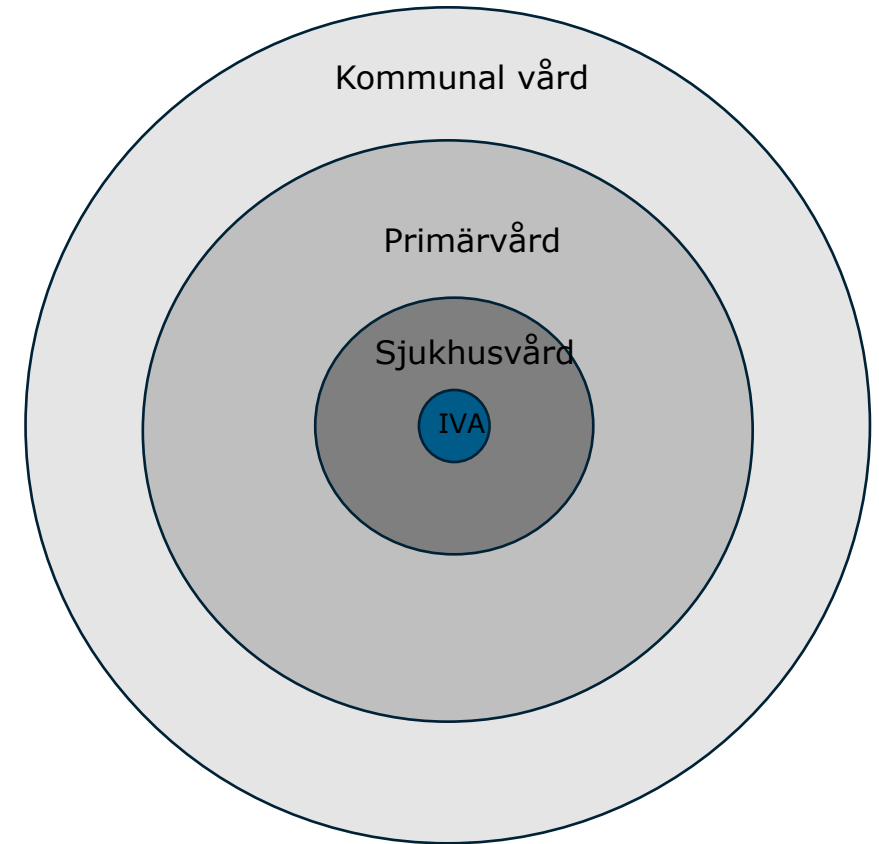
Slutsats

Vårdhygieniska risker förekommer mer koncentrerat på sjukhus.

Men många **fler människor vårdas i primärvård och kommunal vård.**

Det totala **antalet vårdrelaterade infektioner** i dessa verksamheter är minst **lika många som i sjukhusvården!**

Alltså, det är lika viktigt med vårdhygieniskt arbete i kommunal vård och omsorg (och primärvård) som på sjukhus.

Regionhälsan och Närhälsan satsar vårdhygieniskt

- Hygienombud/patientsäkerhetsombud i alla vårdverksamheter
- Dialog med Vårdhygiens primärvårdsnätverk

Kontakt i Regionhälsan

Anna-Carin Forsman,
utvecklingsledare på
chefläkarenheten

anna-carin.forsman@vgregion.se

Kontakt i Närhälsan

Christina Kronqvist,
utvecklingsledare på
chefläkarenheten

christina.kronqvist@vgregion.se

Omvärldsbevakning

[Smittskydd Västra Götaland - Vårdgivarwebben](#)
[Västra Götalandsregionen](#)

[Aktuella utbrott — Folkhälsomyndigheten](#)

Vaccination mot covid-19 och influensa hösten 2025

Samvaccination covid-19 och influensa

Från och med den 14 oktober erbjuds samvaccination mot covid-19 och influensa till:

- Alla som är 75 år och äldre
- Personer som är 65 år och äldre med daglig omsorg i hemmet, till exempel via hemtjänst eller på särskilt boende (SÄBO)
- Personer som är 50 år och äldre och tillhör en medicinsk riskgrupp

Vaccination enbart influensa

För enbart influensavaccination är startdatumet den 4 november:

- Personer som är 65 år och äldre, eller personer som tillhör en medicinsk riskgrupp
- Anhöriga till personer med kraftigt nedsatt immunförsvar
- Personal inom vård och omsorg som arbetar nära patienter och omsorgstagare

Vaccination under graviditet

- Rekommendation om vaccination mot
 - Influenta
 - Kikhosta
 - RS-vaccin till gravida finns, erbjuds för närvarande inte kostnadsfritt
 - Däremot erbjuds kostnadsfri antikroppsbehandling till det nyfödda barnet

Vårdhandboken

- **Basala hygienrutiner**

Uppdaterat avsnitt.

Se exempelvis text om andningsskydd.

- **Legionella inom vård och omsorg**

Uppdaterat avsnitt.

- **Medicintekniska produkter och mikrobiell renhet**

Uppdaterat avsnitt, renhetsgrader och hantering

Inför hösten: Skydda dig och andra mot luftvägssmittor

- God följsamhet till hygien- och städrutiner.
- Stanna hemma om du känner dig sjuk eller har symtom på luftvägsinfektion.
- Ta del av erbjudna vaccinationer mot influensa och covid-19 om du tillhör en riskgrupp eller rekommenderas vaccin.

[Vårdhygien luftvägssmitta primärvård.pdf](#)

[Vårdhygien Kikhosta PV](#)

Glöm inte stänkskydd!

Häng gärna upp visir och förpackning med munskydd så att de finns nära till hands

Påminnelse om mässling

Mycket smittsam sjukdom, **luftburen** smitta

Feber, utslag, ögonirritation, torrhosta

Allvarliga sjukdomstillstånd, sekundärinfektioner, komplikationer

Smittar 4 dagar före utslagsdebut till och med 4 dagar efter utslagsdebut

För att smittas räcker det att vistas i **samma rum, upp till 2 timmar efter** smittsam person lämnat rummet

Inkubationstid 10-12 dagar (7-21d förekommer

Mässling, förebyggande åtgärder

- Hög vaccinationstäckning nödvändig, 95%
- Ingår i barnvaccinationsprogrammet.
- 2 doser ger ett >95% skydd
- 1 dos 90-95% skydd
- **Ha koll på din immunitet! 2 doser!**

Vid misstänkt mässling

- Isoleringsrum med ventilation anpassad för luftburen smitta (undertryck)
- Bedömning utomhus
- Anamnestagning viktig
- Snarast kontakt med smittskyddsläkare och infektionsläkare
- Vid misstänkt exposition i vårdmiljö, snarast kontakt även med Vårdhygien
 - Ett race mot klockan för att minska risk för spridning.

[Mässling - utbrottshantering och smittspårning.pdf](#)

Tema 1

Rena vårdlokaler, ren utrustning

Varför är det viktigt med städning?

Städning är en grundläggande del av det vårdhygieniska arbetet och spelar en avgörande roll för att:

1. Genom att avlägsna smuts, damm och mikroorganismer från ytor minskar risken för smittspridning mellan patienter, personal och miljö.
2. Rena lokaler bidrar till trygghet för både patienter och personal.
3. Genom att förebygga infektioner minskar behovet av antibiotikabehandling, vilket i sin tur bidrar till att bromsa utvecklingen av resistenta bakterier.

Ytskikt

- Rena ytor i vårdmiljö förhindrar smittspridning
- Begreppet kritiska ytor
- Betydelsen av hela ytskikt

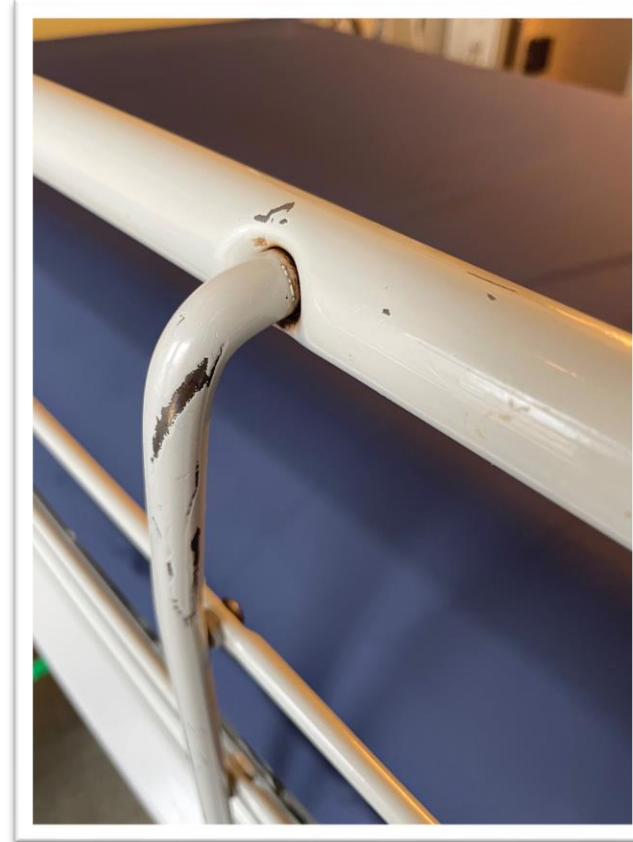
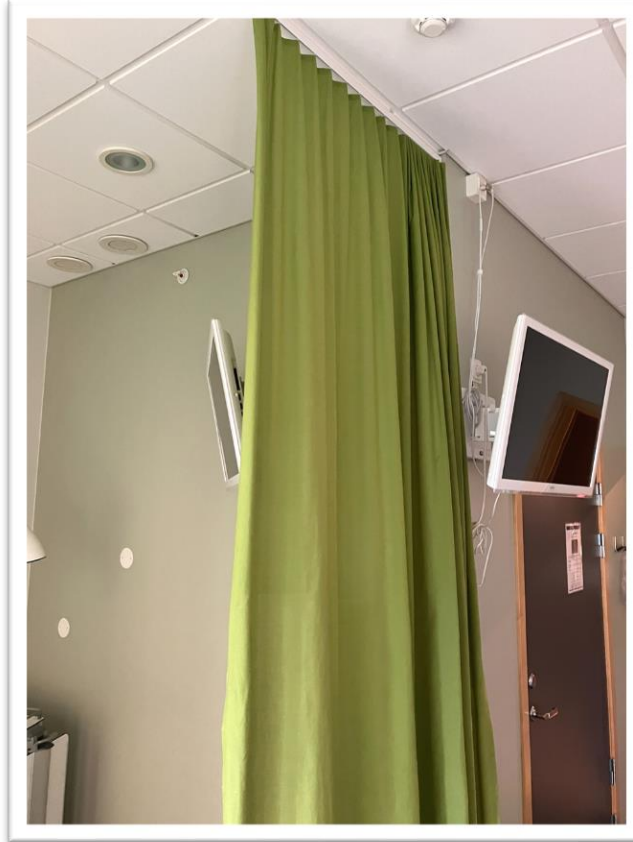
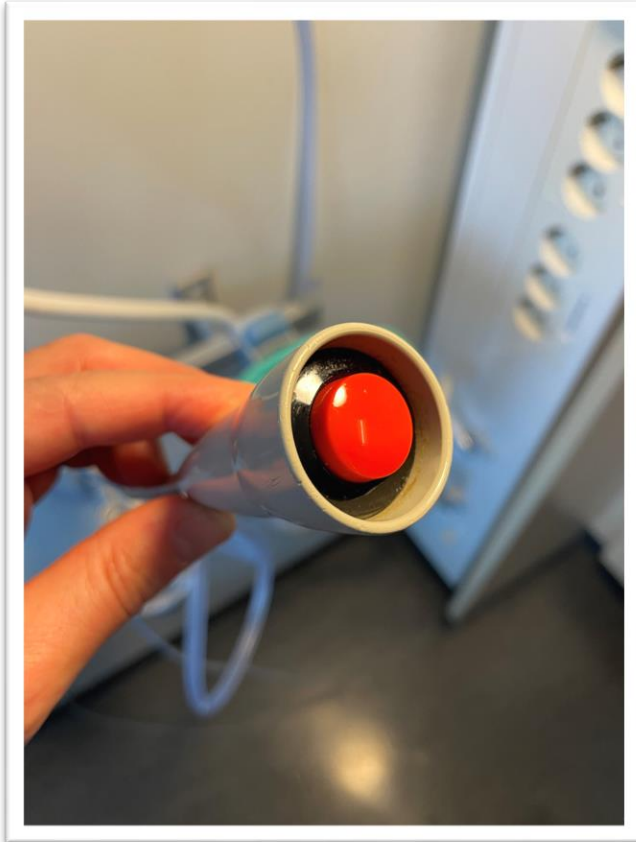

Trasiga ytskikt

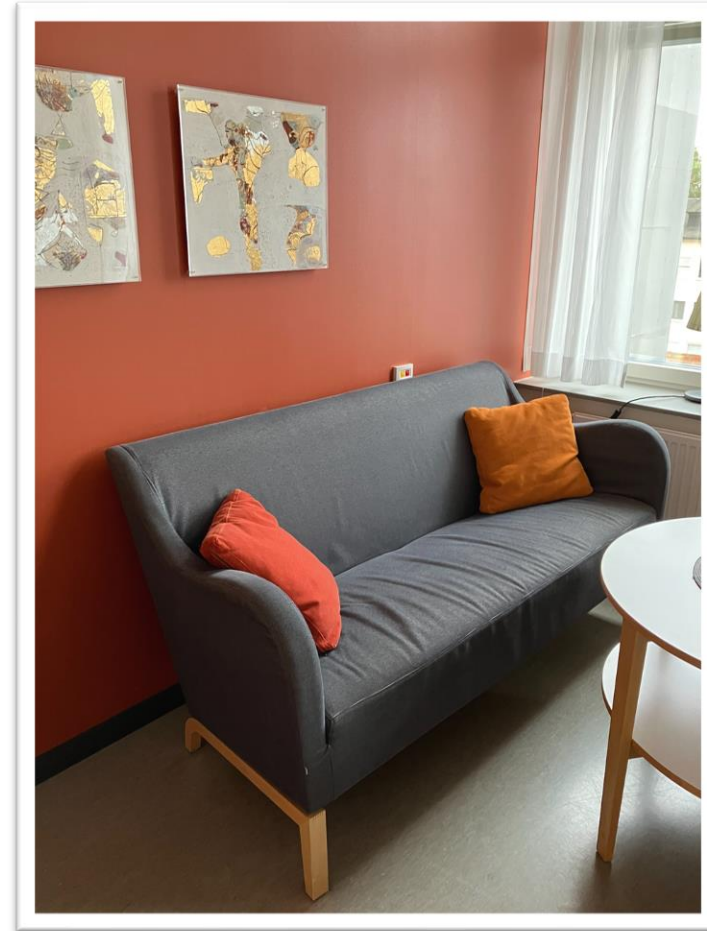
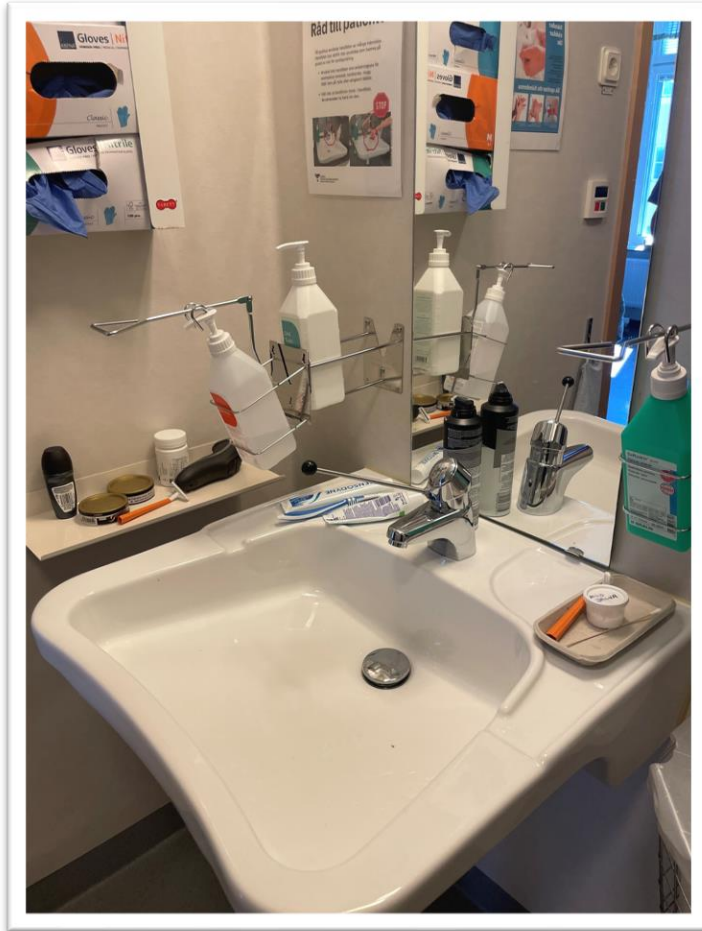

- ✓ Reagera
- ✓ Agera
- ✓ Nuvarande rutiner?

Svårrengjorda eller slitna ytskikt

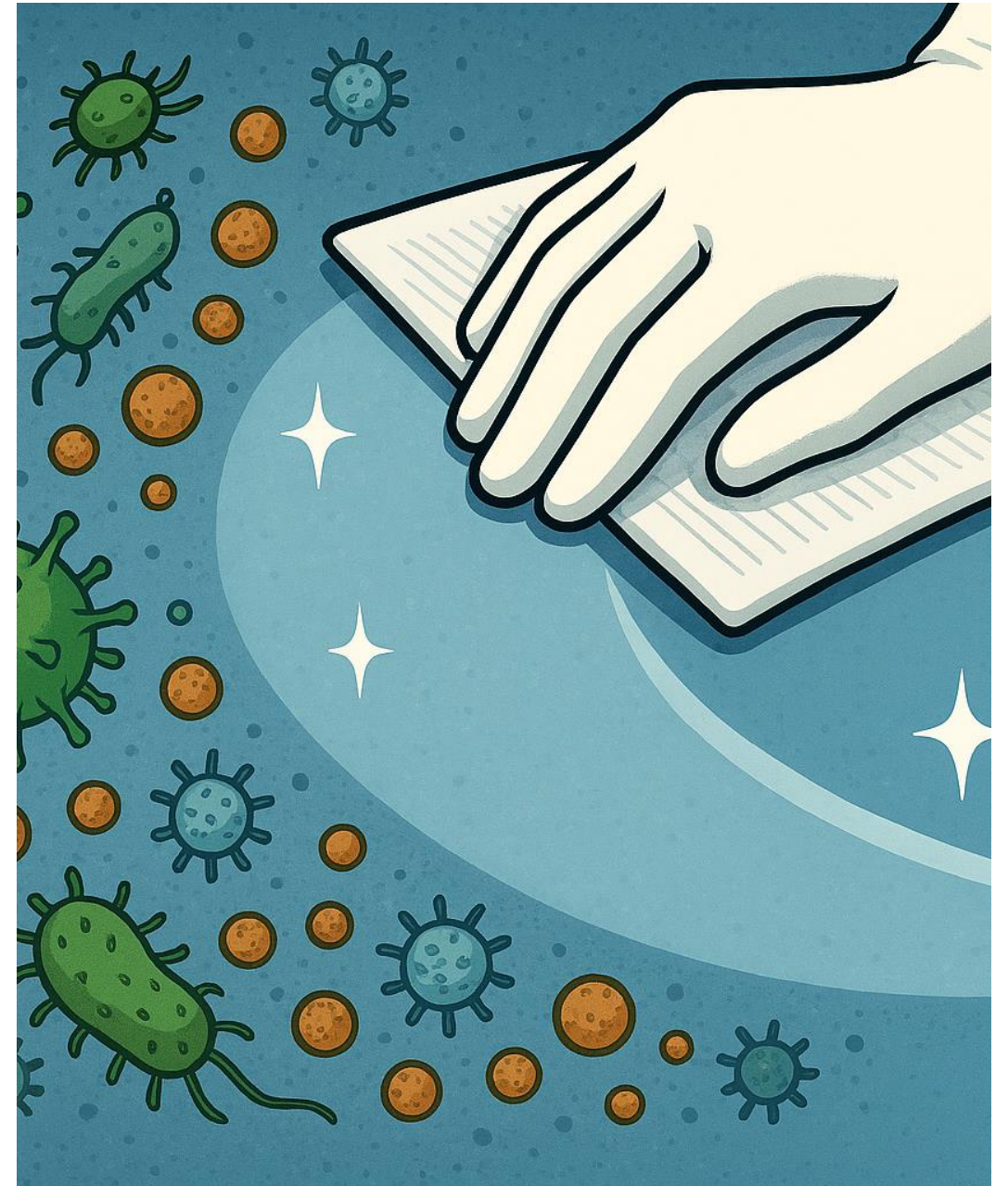

Svårrengjorda ytor

Metoder för rengöring och desinfektion

- Mekanisk bearbetning
- Fuktig mikrofiberduk/mopp
- Mättad engångsduk

Rengöringsmetoder

- Synligt rena ytor kan rengöras och desinfekteras med ytdesinfektionsmedel med lätt rengörande effekt.
- Synligt smutsiga ytor rengörs först med rengöringsmedel och vatten, därefter med ytdesinfektionsmedel på identifierade kritiska punkter.

Men först av allt, alltid:
Punktdesinfektion

Punktdeinfektion och punktstädning

- Punktdeinfektion:
 - Direkt
 - Ytdeinfektion med tensid
 - Vårdpersonalens ansvar
- Punktstädning:
 - Direkt
 - Vatten alternativt vatten och rengöringsmedel
 - Vårdpersonalens ansvar

Medel för rengöring och desinfektion

Etanol med tensid

- Etanol 70-75% för desinfektion
- Tensid för rengöring

Isopropyl med tensid

- Isopropyl 40-45% för desinfektion
- Tensid för rengöring

Virkon

- Oxiderande ämnen för desinfektion
- Tensid för rengöring

- ✓ Alkoholer (etanol och isopropyl) har effekt på bakterier, vissa virus och svampar
- ✓ Virkon har effekt på bakterier, fler virus, svampar och viss effekt på sporer
- ✓ Olika alkoholer har optimal desinfekterande effekt i olika koncentrationer
- ✓ Virkon väljs vid: Clostridier, calicivirus samt diarré och kräkning utan känd orsak
- ✓ Tillverkare av utrustning kan ha rekommendationer om vilken medel som bör användas för produktens hållbarhet

Utrustning som delas

- Mycket utrustning som delas
 - Pulsoximeter, blodtrycksmanschett, bladderscan, droppställning, ultraljudsprober
- Ansvarsfördelning/gränsdragning

- [Städning av vårdlokaler \(SIV\)](#)
- [Städning, rengöring, översikt – Vårdhandboken](#)

- [Städning och rengöring i primärvård – vårdpersonal](#)
 - [Checklista - städning i vårdnära lokaler och utrustning som delas.pdf](#)

Tema 2

Spol- och disk

Syfte med spol- och diskdesinfektion?

- Att säkerställa att utrustning och gods blir tillräckligt rena och desinficerade för att förebygga smittspridning.

Spol- och diskdesinfektion, kontroller

Processkontroll – Dagliga kontroller – Funktions- och valideringskontroller

Varför behövs kontroller?

- För att säkerställa att maskinen fungerar som den ska och att kvaliteten på desinfektionen når upp till rätt nivå
→ **patientsäkerhet**
- Det förebygger felanvändning av maskinen och den får en längre livslängd → **driftsäkerhet och ekonomi**

[Desinfektion - Vårdhandboken](#)

Spoldesinfektor

Utslagsfunktion – möjliggör tömning av kroppsvätskor och annat till avloppet

Rengöring och desinfektion – liknande process som i diskdesinfektorn men med mindre kraftfull desinfektion

Diskdesinfektor – diskmaskin + desinfektor

Rengöring – mekanisk rengöring genom spolning med ljummet vatten, proteiner ska inte koagulera och bränna fast.

Diskning – diskmedel och högre temperatur för att lösa upp kvarvarande organiskt material.

Desinfektion – fuktig värme med hög temperatur för att döda mikroorganismer.

Ofta en avslutande **torkprocess**.

Spoldesinfektor

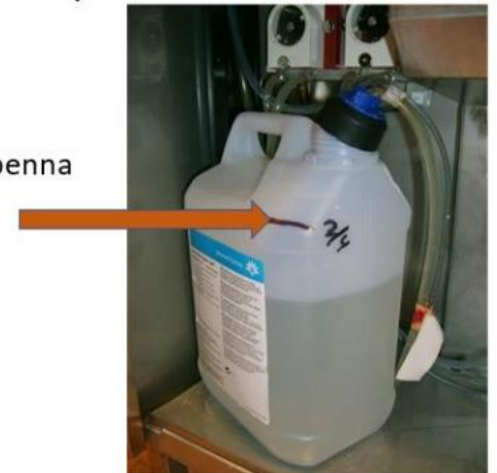
Daglig kontroll innebär att:

- roterande dysor (munstycken) går att snurra på
- dysornas spolhål är rena och inte igensatta
- rimlig mängd diskmedel har gått åt
- avloppet är fritt
- Obs, loggbok till varje maskin

- Munstycken
- Insatser
- Visuell kontroll

Markera med penna

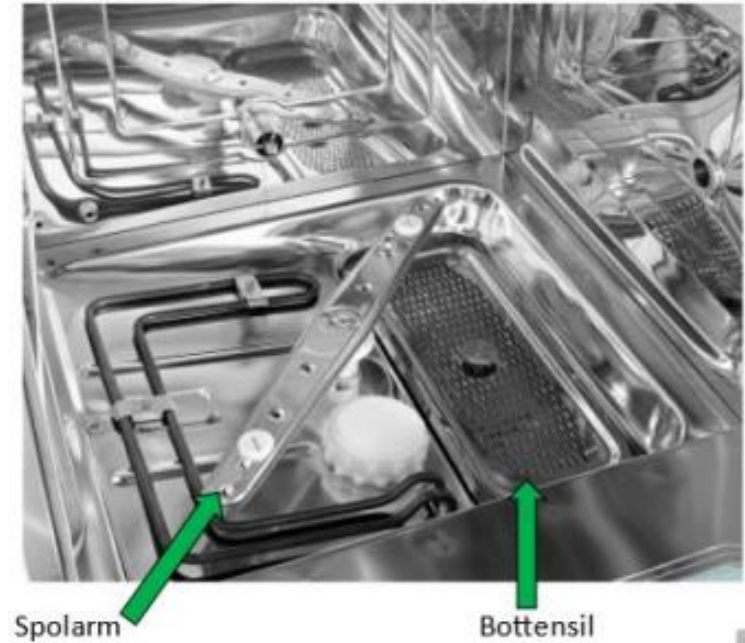

[Spoldesinfektor checklista dagligt underhåll.pdf](#)

Diskdesinfektor

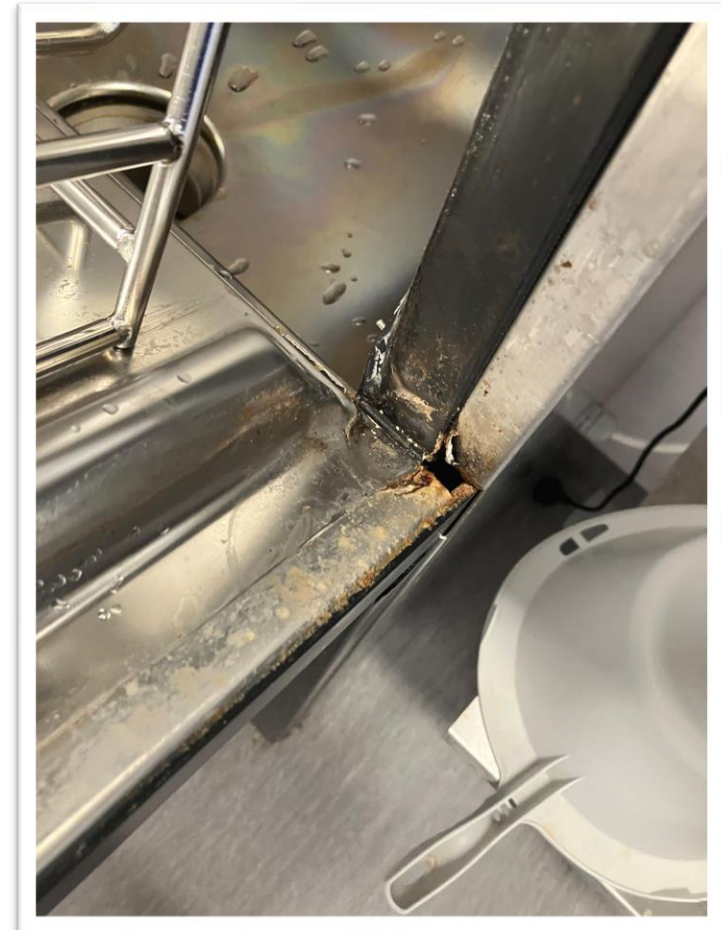
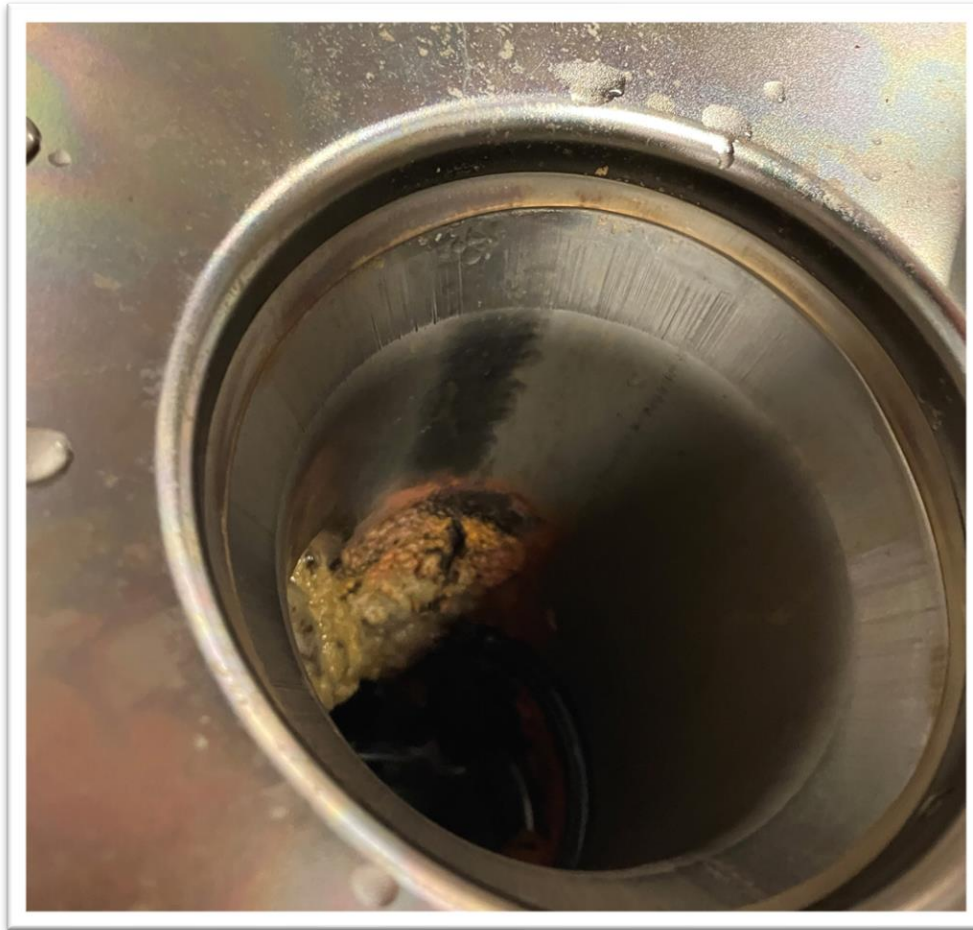
Daglig kontroll innebär att:

- diskarmarna kan rotera
- spolhålen på diskarmarna är rena på över- och undersida
- rimlig mängd disk- och eventuellt torkmedel gått åt
- inga föremål fallit ner på botten
- grovsilen är fri från skräp – rensa vid behov
- Obs, loggbok till varje maskin

[Diskdesinfektor checklista dagligt underhåll.pdf](#)

Hur det INTE ska se ut i en spoldesinfektor

Processkontroll spol- och disk

- Sker vid varje tömning av maskin
- Ser godset rent ut?
- Ligger godset rätt i maskinen, eller finns omkullvälta skålar med kvarvarande vatten etcetera?

Hantering av rent gods

Bevara godsets renhetsnivå i hela kedjan

Efter processkontroll

- Nydesinfekterade händer
- Nydesinfekterad yta
- Säker förvaring
- Aseptisk hantering ända fram till patient

Utbildningsmaterial om disk- och spoldesinfektorer (2024)

Utbildningsmaterial från Svensk förening för Vårdhygien i två nivåer.

- Målgrupp basnivå: All personal som använder spol-och diskdesinfektorer
- Målgrupp påbyggnadsnivå: Ansvarig personal, någon/några på enheten behöver mer kunskap.

Take home messages

Du gör skillnad, varje dag

Varje åtgärd du gör, varje påminnelse, vare gång du föregår med gott exempel.

Det handlar om hela kedjan och varje patientmöte

Infektionsförebyggande arbete är inte något som görs ibland.

Struktur för ökad patientsäkerhet

Kontinuerligt, strukturerat arbete med vårdhygien är en nyckelfaktor för hög patientsäkerhet. Som hygienombud/patientsäkerhetsombud har du en nyckelroll.

Övriga frågor

...och

Tack för idag!

